

Hnúšťanský hlas

Kultúrno-spoločenský občasník obyvateľov Hnúšte a okolia

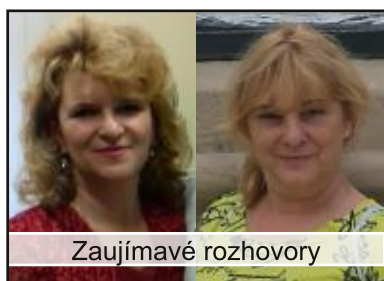
Ročník XVIII. Číslo 1
www.mesto.hnusta.sk

Rozširované bezplatne.
www.mskshnusta.sk

2022
msks@hnusta.org

FOTO: Miroslav Sobek

Zaujímavé rozhovory

Príhovory bývalých primátorov

Zrekonštruovaný Lihánich dom

Podpora rozvojových projektov

História priemyslu v časti Maša

Participatívny rozpočet

PhDr. Roman Lebeda
súčasný primátor mesta

Vážení spoluobčania, milí Hnúšťania. Sviatočné obdobie sa rýchlo pominulo a už nás pohltí ruch každodenných starostí a problémov. Naďalej čelíme obdobiu, na aké sme neboli zvyknutí. Verím však, že v roku 2022 sa situácia obráti a postupne sa konečne vrátíme do normálneho života. Keď sa obzriem za rokom minulým, môžem skonštatovať, že bol mimoriadne náročný. Chcem sa pri tejto príležitosti zo srdca poďakovať svojim kolegom z Mestského úradu a všetkým našich organizácií za ich prístup k práci, nasadenie a zodpovednosť v tejto neľahkej dobe a rovnako sa chcem poďakovať našim občanom za trpezlivosť, pochopenie a spolupatričnosť, ktorú v období pandémie prejavili. Napriek rôznym prekážkam, komplikáciám a obmedzeniam sa nám podarilo zrealizovať väčšinu našich plánov a cieľov pre ďalší rozvoj a zveľadenie nášho mesta. Rozhodol som sa, že svoj tohtoročný novoročný príhovor napíšem kratší a zhodnotenie všetkých aktivít v minulom roku rozpišem v budúcom čísle. A to z dôvodu, aby som uvoľnený priestor v tomto čísle novín mohol ponúknuť pre našich bývalých primátorov. Určite si radi prečítate srdečné pozdravy a novoročné pranie od osobností, ktoré viedli naše mestečko v minulých obdobiach. Na prahu Nového roka vám všetkým želám to najpotrebnejšie - pevné zdravie, silu, blízkosť rodiny a priateľov a tiež optimizmus. Dúfam, že v novom roku v nás všetkých budú prevládať tie lepšie vlastnosti akými sú ľudskosť, prajnosť, ochota a dobrosrdečnosť.

Vážení spoluobčania Hnúšte a mestských častí Likier, Hačava, Hačava-Skálie, Maša, Polom a Brádnó. Žijeme ozaj zvláštnu dobu, ktorá ovplyvňuje naše životy či už chceme alebo nie. Akoby sme nemali dosť starostí, tak ešte sa boríme aj s pandemiou. No viac-krát sme aj spoločne museli čeliť ťažkým časom a rozhodnutiam. Dovolím si povedať, že sme sa aj vedeli popasovať s mnohými ťažkosťami. Som presvedčený, že i dnes, v dnešných chvíľach, ale aj počas nasledujúceho roka, budeme spoločne vedieť čeliť problémom. Chce to ale, aby sme boli zdraví, aby sme dokázali zabezpečiť svoje rodiny, navzájom byť ohľaduplní a priateľskí, aby sme hľadali riešenia ako sa dá, nie ako sa nedá a mali aj kus povestného šťastia. Toto všetko Vám zo srdca prajem. Tento rok je však aj rokom volebným v mestách i vyšších územných celkoch. Bol by som veľmi rád, aby sme v jesenných voľbách vedeli rozlíšiť realitu od prázdnych sľubov, a aby sme si zvolili ľudí, ktorí posunú naše mesto a kraj dopredu a bude sa v našej Hnúšti a regióne lepšie žiť.

Mgr. Michal Bagačka
primátor 2002-2018

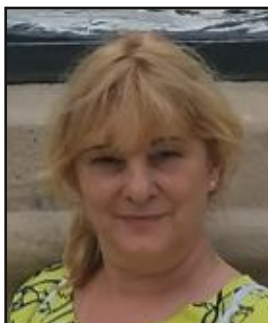
Mgr. Marta Jurčová
primátorka 1998-2002

Milí Hnúšťania. Dovoľte, aby som vám v roku 2022 poprial veľa zdravia, šťastia a úspechov. Rada spomínam na všetkých, s ktorými som počas pôsobenia v Hnúšti mala tú česť spolupracovať - či už na úrovni školstva alebo v samospráve mesta. Podarilo sa nám realizovať množstvo menších i väčších projektov, z ktorých mnohé občania využívajú ešte aj v súčasnosti. A hoci roky pribúdajú a je to čoraz ťažšie, rada sa do Hnúšte pravidelne vraciam a s hrdosťou sledujem výsledky našej spoločnej práce, slúžiace Hnúšťanom dodnes - ČOV, úprava ciest dláždením, či dokončenie ZŠ Klokočova, kde som pôsobila pred vykonávaním funkcie primátorky i po nej. Srdečne vás pozdravujem z ďalekej Prahy, kde sa tiež boríme s ťažkosťami spôsobenými pandemiou koronavírusu. Pevne dúfam v koniec covidu, zlepšenie situácie, vo väčšiu spolupatričnosť, menej egoizmu a agresivity a viac dôvery v ľudskosť. Želám vám, milí Hnúšťania, ešte raz veľa zdravia a šťastia, aby ste stále nachádzali radosť a zmysel v tom, čo robíte a ako žijete.

Milí Hnúšťania, na prahu nového roka 2022 je príležitosť ohliadnuť sa aj za predošlý rok. Bol neľahký, poznamenaný pandemiou, ktorá výrazne podmienila ľudské vzťahy, dianie a rozvoj mesta. Ako 1. primátor Mesta Hnúšťa som zakladal jeho samosprávu, preto viem posúdiť, s akými neľahkými úlohami sa samospráva v súčasnosti musela vysporiadať. Hoci z dôvodu mojich neskorších pracovných zaradení nežijem v meste, chodím do mesta, sledujem dianie v meste a môžem povedať, že v meste žijú a tvoria šikovní ľudia, ktorým na ňom záleží a ho aj dôstojne reprezentujú. Sú povšimnutiahodné výsledky na poli škôl, športu aj kultúry. Je dôležité, aby sa samospráve mesta, aj keď nie všetko záleží len na nej, darilo vytvárať dobré podmienky na sebarealizáciu mladých ľudí v meste a aby sa do mesta i radi vrátili. Teší ma, že mesto pokračuje aj v realizácii aktivít začatých pred 25. rokmi, napr.: rekonštrukciou Petrivaldských vily, revitalizáciou námestia J. F. Rimavského a iných, ktoré z priestorového dôvodu v tomto príhovore nemožno obsiahnuť. Nedá mi však nespomenúť Základnú umeleckou školu organizovanie súťaže „Hnúšťanský akord“, ktorý má celoslovenský význam, čím robí dobré meno Mestu Hnúšťa. Milí Hnúšťania, do nového roka 2022 Vám všetkým želám, aby bol pokojnejší, priaznivejší a k tomu dobré zdravie, šťastie a trpezlivosť pri riešení osobných a rodinných problémov.

Ing. Jozef Kolesár
primátor 1990-1998

Mgr. Zlata Vinclová
riaditeľka CVČ Hnúšťa

1. Predstavte sa našim čitateľom, kde ste študovali a pracovali doteraz?

Študovala som Pedagogickú fakultu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici smer učiteľ prírodovedných predmetov, matematika a biológia. Po ukončení štúdia som začala svoju pedagogickú činnosť v ZŠ Dr. V. Clementisa v Tisovci, kde som pôsobila 10 rokov. Ďalšie roky som pôsobila v Gymnáziu Mateja Hrebendu, v mojom rodnom meste, kde som sa okrem pedagogickej činnosti venovala aj mimoškolským aktivitám. Posledné obdobie svojej pedagogickej činnosti som pôsobila na SOŠTaAP v Rimavskej Sobote.

2. Čím vás zaujala pozícia riaditeľky Centra voľného času?

Celý čas ma to lákalo sa opäť vrátiť pracovať do našej Hnúšte, a tak som využila možnosť prihlásiť sa do výberového konania na post riaditeľky CVČ. Moje pôsobenie ako riaditeľka CVČ sa začalo od 1.12.2021. Vo svojej práci chcem nadviazať na činnosť predchádzajúcej pani riaditeľky CVČ, Ing. Janky Paučovej, ktorej sa podarilo povzniesť prácu CVČ na dnešnú úroveň. Budem sa snažiť, aby činnosť nášho CVČ uspokojovala potreby detí a mládeže, poskytla im možnosť seberealizácie, sociálneho kontaktu v bezpečnom a priateľskom prostredí. Aby CVČ poskytovalo zmysluplné využívanie voľného času detí pod dozorom, pritom v priateľskom, menej formálnom prostredí, ktoré deťom vyhovuje. Jednou z jeho predností je i to, že je to otvorené zariadenie- dostupné deťom a mládeži po celý školský rok, vrátane školských prázdnin.

3. Prezradíte nám vaše a ciele a vízie s CVČ?

Cieľom našej práce je vytvárať inovatívne formy neformálneho vzdelávania pri práci s deťmi a mládežou, vytvárať priestorové a motivačné zdroje v spolupráci s ďalšími školskými a kultúrnymi inštitúciami, organizovať zaujímavé, rekreačné a turistické podujatia. Ďalej vytvárame možnosti verejnej prezentácie pre jednotlivcov a kolektívy, športu, prostredníctvom rôznych súťaží, prehliadok, výstav a pod. Keďže záujem o krúžkovú činnosť v našom CVČ z roka na rok rastie, mojou víziou je rozšíriť činnosť nášho CVČ a ponúknuť deťom pracovať v nových záujmových útvaroch, ako napríklad environmentálna výchova, náučná oblasť, rozvoj zručností a estetického cítenia. Ďalej by som chcela vytvoriť podľa možnosti tzv. Open klub- otvorenie priestorov CVČ na ich využívanie deťmi a mladými ľuďmi podľa vopred určených pravidiel. Môžu sa venovať mimoškolskému vzdelávaniu, nadobúdať nové zručnosti, ale aj relaxovať, zabávať sa a oddychovať. Najväčšou našou víziou je vybudovanie vonkajšieho priestoru, kde by sme mohli počas slnečných dní vykonávať voľnočasové aktivity, vytvoriť oddychovú zónu a umožniť deťom venčenie zvieratiek z nášho minizoo, ktoré je súčasťou CVČ. Dúfam, že sa mi moje vízie podarí splniť.

Mgr. Zlata Kochanová
matrikárka a členka ZPOZ

1. Predstavte sa našim čitateľom, odkedy pracujete v Zbore pre občianske záležitosti?

Začiatky mojej zpozárskej práce sa začali písať v roku 1991 na Obvodnom úrade v Hnúšti, v pozícii obvodnej matrikárky. Aktivity združenia Zboru pre občianske záležitosti (ZPOZ) sú udalosti, ktoré zachytávajú rôzne životné etapy človeka od uvítania dieťaťa do života, cez uzavretie manželstva, životné jubileá, výročia sobášov, prijatie maturantov, rozlúčka so školou, odovzdávanie maturitných vysvedčení, spomienkové slávnosti a rôzne iné akcie, ktoré zapíšeme do pamätnej knihy mesta. Na často kladenú otázku, či mi nevádi a či ma nezaťažuje práca cez víkendy, vždy odpovedám, že na to, aby sa táto práca dala robiť, je potrebné pochopenie aj zo strany rodiny. Cez víkendy nielen ja, ale i členovia ZPOZ svoj čas venujú občanom. Hovorí sa, že keď niekomu venujete svoj čas, venujete kúsok seba.

2. Ako sa vyvíjalo vaše členstvo v ZPOZ? Napíňa vás táto práca i po toľkých rokoch?

Moje prvé pôsobenie v združení bolo v pozícii členky ústrednej rady Združenia ZPOZ a následne som bola zvolená za členku revíznej rady, kde pôsobím dodnes. Dlhé roky som bola členkou Regionálnej rady Z ZPOZ v okrese Rimavská Sobota. V súčasnej dobe som predsedníčkou regionálnej rady. S kolektívom členov ZPOZ-u pri MsÚ Hnúšťa som sa zúčastňovala na regionálnych, krajských prehliadkach ale aj na celoslovenských festivaloch. Náš kolektív bol viackrát ocenený za svoju prácu v rámci Slovenskej republiky. Pracovať v ZPOZ je osožné, pretože je vyvrcholením hlbokkej humanity vo vzťahu človeka k človeku. Rozvíjame humánnosť, pracujeme a konáme tak, aby sa našim pričinením svet okolo nás stal krajší a ľudskejší. Je mi veľkou cťou, že spolupracujem s množstvom skvelých ľudí, s ktorými na akciách zdieľame jedinečné etapy ľudského života. Zpozárske akcie vykonávam a organizujem počas mojej pracovnej pôsobnosti ako matrikárka, ktoré ma naplňujú radosťou, nadšením, úctou ale aj pokorou. Po všetkých rokoch môžem povedať, že matrika a ZPOZ sú mojou srdcovou záležitosťou a v tejto práci som našla zmysel života. Na každú akciu sa teším, mám pred ňou rešpekt a cítim zodpovednosť.

3. V minulom roku ste dostali vzácne ocenenie Zlaté srdce. Prezradte nám o tom niečo viac.

Ústredná rada Združenia ZPOZ 24. septembra 2021 v Banskej Bystrici uskutočnila slávnostný seminár k 30. výročiu vzniku Združenia ZPOZ Človek – človeku v SR pod názvom „Cesta k človeku“, kde som si za aktívnu dlhoročnú prácu v združení prevzala ocenenie Zlaté srdce. Úprimne chcem poďakovať za moje ocenenie. Veľmi si ho vážim a bolo to pre mňa príjemným prekvapením. Je pre mňa česť, ale zároveň aj výzva na ďalšiu, ešte kvalitnejšiu prácu. Zároveň ďakujem kolektívu ZPOZ pri MsÚ v Hnúšti za ich ochotu, zanietenosť, trpezlivosť a vytvorenie príjemnej atmosféry v našej práci, ktorú spoločne robíme pre občanov. Bez nich by som toto ocenenie určite nedržala v ruke.

Krátke správy

Mesto aj uplynulé Vianoce pridalo skromné **rozšírenie vianočnej výzdoby**. K vianočným saniam so sobmi pribudol voz plný darčiekov, nový svetelný nápis využili a ozdobili mikulášskou čapicou a ku svetelnej bráne pribudol svetelný strom. „Nie som veľký fanúšik plytvania tisíciek eur na vianočné atrakcie, ktoré sú vonku 3 týždne v roku, malé mestá potrebujú peniaze na dôležitejšie veci. Nás toto všetko stálo tento rok iba pár stoviek eur,“ informoval primátor a poďakoval kolegom z MsÚ, Technických služieb, MsKS a CVČ za pomoc s výzdobou.

Charitatívna akcia mesta Hnúšťa **Vianočný dobrý skutok pod záštitou primátora mesta bola úspešná už po 4. -krát**. Vďaka darcom sme mohli za pomoci terénnych sociálnych pracovníkov potešiť **49 rodín** v núdzi. Obdarovaným rodinám ste urobili nesmiernu radosť a vyčarili úsmev na tvári a veríme, že úsmev na tvári a blažený pocit z konania dobra sa objavil aj v každom z vás, ktorí ste pomohli. Za pomoc ďakujeme rodine E. Rapčanovej, B. Bábelovej, R. Pašákovej, Mauerovej, E. Hríbikovej, L. Bálintovej, P. Trnavského, J. Fábryho, M. Giertlovej, E. Repkovej, Z. Staha, I. Rukavicovej, L. Opatovej, Danielisovej, Karpovej, O. Zána, J. Katreniakovej, Černákovéj a ďalším anonymným darcom. Potravinovými balíčkami prispelo aj OZ Pomocnica Tisovec.

Peniaze na ohňostroj mesto presunulo na výsadbu stromov, rozhodol o tom v decembri primátor Lebeda. „Aj tak by sme sa s občanmi pri vítaní Nového roka nemohli stretnúť, keďže sú hromadné akcie zakázané. Mestský ohňostroj tento Silvester nebude, nerušíme ho však navždy. 7 minút ohňostroja tento rok pretavíme v dobré skutky a vysadené stromy tu ostanú desaťročia aj pre ďalšie generácie,“ vysvetlil primátor.

Aj napriek pandemickým obmedzeniam sa Mestské kultúrne stredisko pokúsilo potešiť deti v meste, a to **sprievodom Mikuláša, čerta a anjela po našich sídliskách**. Deti vo vyhlásenom čase kývali tejto trojici prechádzajúcej mestom z okien, niektoré však nevydržali a čakali i pred vchodmi. Milým nápadom a malými darčekom aspoň čiastočne priniesli deťom zážitok. Ďakujeme.

Mesto pokračuje v úsilí o čisté ulice. V decembri z dôvodu zvýšenia množstva odpadov mesto Hnúšťa **posilnilo vývoz separovaného odpadu**. Plasty tak z Hnúšte v decembri spoločnosť Brantner vyvážala až 3x, papier dokonca až 4x. Vďaka tomu aj počas a po vianočných sviatkoch neboli kontajnery preplnené i napriek nárastu odpadov spojených s obalmi z vianočných darčiekov.

Novou riaditeľkou CVČ v Hnúšti sa stala Mgr. Zlata Vinclová, ktorú do funkcie vymenoval primátor mesta ešte 1. decembra 2021. „Nová pani riaditeľka ma učila na našom gymnáziu a bola to moja najobľúbenejšia učiteľka, hoci ma neučila práve moje obľúbené predmety. Z gymnázia odišla učiť do Rimavskej Soboty, odkiaľ sme ju získali naspäť do Hnúšte a som si istý, že prinesie do CVČ novú energiu a nové nápady. Držím jej veľmi palce, aby ju nová pozícia naplňovala radosťou z práce a zároveň ďakujem dočasne poverenej p. riaditeľke Ulickej za jej pomoc počas obdobia, kedy sme ešte novú riaditeľku nemali,“ zaželel pri menovaní primátor mesta.

V roku 2021 sa mestu podarilo **rozšíriť kamerový systém aj na celé sídlisko 1. mája**, kde doteraz chýbal. Momentálne dôležité body na sídlisku snímajú 3 nové kamery na 3 nových pozíciách, okrem križovatiek a parkovísk snímame i detské ihrisko a verejné priestranstvá.

Kamery na sídlisku odhalili i niekoľko priestupcov: okrem iného, napríklad aj poškodenie osobného motorového vozidla, vďaka čomu došlo k preplateniu škody poškodenému vodičovi. Kamerový systém postupne rozširujeme v celom meste aj vďaka tomu, že poslanci mesta podporili v rozpočte vyčlenenie financií na tento účel. Nové kamery pribudli aj v ďalších častiach mesta- na sídliskách v Kolónii, Klokočovej, Nábřeží Rimavy a SNP.

Veľkú pozornosť venuje mesto aj okoliu Tesca, kde tiež pribudli nové kamery. Vďaka nim sa už podarilo odhaliť niekoľko krádeží a priestupkov. Inak tomu nebolo ani v prípade mladého muža, ktorý začiatkom decembra poškodil vianočný stromček pred Tescom. Vďaka videu, ktoré na internete zverejnil primátor, sa podarilo zistiť identitu páchatela. Okrem poriadkovej pokuty sa priestupca Marek dobrovoľne primátorovi ponúkol a počas 3 sobôt chodil za trest upratovať odpadky okolo Tesca.

Vo vzácnej knihe sa objavila aj Hnúšťa. Občianske združenie Čierne diery, ktoré sa venuje zviditeľneniu a záchrane neznámych technických a historických pamiatok **zaradilo do svojej knihy aj chemické závody Dr. Blasberga v areáli bývalého závodu SLZ**, o ktorých sa dozvedeli vďaka aktivitám primátora mesta. Združenie Čierne diery v minulom roku vyzbieralo viac ako 27 000,- € na obnovu školy v Kyjaticiach, v ktorých majster Hedvigi vyrába kyjatické hračky. Knihu *Čierne diery 2*, v ktorej sú aj fotografie chemických budov v Hnúšti, vydali v náklade 6 000 ks, ktoré sa vypredali v priebehu 3 dní.

Mesto Hnúšťa úspešne **pokračuje vo vysporiadavaní potrebných pozemkov**. Po vykúpení pozemkov pod dopravným ihriskom sa podarilo vykúpiť i nevysporiadateľný pozemok pod tenisovými kurtmi. Vlastníctvo pozemkov pod budovami, školami a športoviskami mesta je nevyhnutné pre prípadné čerpanie eurofondov či výstavbu cyklotrás. Kúpou pozemkov dochádza aj k výraznému zhodnocovaniu majetku mesta.

Mesto v uplynulých dvoch rokoch postupne **vymenilo všetky staré plechové konštrukcie za pekne autobusové zastávky**. Tou poslednou bola zastávka v časti Kotlište – Skalica, kde už tiež mesto reprezentuje pekná presklenená zastávka. V uplynulých dvoch rokoch mesto vymenilo aj autobusové zastávky v Kolónii (nemocnici), Likieri, ZŠ Nábřeží Rimavy a na Klokočovej. Na autobusové zastávky v Hačave, Skálí a ďalších mestských častiach sa mesto usiluje získať financie z rôznych grantov.

Januárové mrazy vytiahli deti na korčule. Mesto Hnúšťa **pripravilo pre klzisko nové umiestnenie vo vnútrobloku sídliska 1. mája**. O večerné polievanie sa staral primátor spolu s dobrovoľníkmi zo sídliska. „*Ďakujem všetkým, bez ktorých by toto klzisko nevzniklo - hlavne Romanovi Dúžikovi a obyvateľom vchodu č.12, odkiaľ čerpáme vodu (preplatíme), rodine Lengovej, M. Bolfovi, P. Bombalovi, M. Morongovi, M. Borisovi a ďalším dobrovoľníkom. Ďakujeme aj Technickým službám mesta za stavbu mantinelov a osvetlenie,*“ poďakoval Lebeda. 27. januára usporiadalo Mesto Hnúšťa v spolupráci s MsKS a CVČ kaneval na ľade, ktorého sa zúčastnilo bezmála 100 detí.

24. januára sme si pripomenuli **77. výročie oslobodenia mesta Hnúšťa**. Program výročia sa uskutočnil na námestí pred pamätníkom a bol sprevádzaný príhovormi pána Pavla Kyseľa, predsedu MO SZPB, pána Grigorija Šamina, viceprimátora mesta a básňou pani Danky Jungovej, členke ZPOZ.

Lihánich dom sme opravili vlastnými silami

V zrekonštruovanom historickom dome vznikne múzeum priemyselnej histórie mesta, pretože práve tá v 19. a 20. storočí urobila z Hnúšte významné mestečko a vďaka nej vyrástlo do dnešnej veľkosti. Starý dom na ulici Klokočovej sme nedali opravovať firme, ale zvládli sme to s našimi zamestnancami a využitím aktivačných pracovníkov iba za cenu materiálu. Dokonca aj časť financií na materiál sme získali z príspevku Úradu práce na tzv. menšie obecné služby. Prácu sme mali takmer zadarmo. Pod vedením vedúceho kancelárie primátora Milana Migaľu ju realizovali chlapi z "mestskej dielne", ktorých tvoria hlavne pracovníci zamestnaní v rámci projektov na podporu zamestnanosti a platí ich Úrad práce, pomáhali pracovníci mesta, pracovníci v rámci menších obecných služieb a dokonca aj pracovníci odsúdení súdom na trest povinnej práce. V rámci rekonštrukcie sme realizovali: napojenie na verejný vodovod; kompletne nové elektrické prípojky a elektrické rozvody; kompletnú rekonštrukciu všetkých vnútorných omietok + maľovanie; realizáciu novej drevenej podlahy (iba toto realizovala externá firma); kompletne nové fasádne omietky vrátane pôvodného okenného ostenia; rekonštrukciu prvkov drevenej

verandy a podhládov; kompletnú rekonštrukciu výplní obvodových stien (okná, dvere, zárubne, oblôžky, parapety). V budúcom roku ešte dostane nový náter celá strecha a vymeníme čatorne. Lihánich dom je historický dom v majetku mesta na sídlisku Klokočova. V spolupráci s poslancom MsZ Martinom Pliešovským tu chceme v nasledujúcich mesiacoch realizovať Múzeum priemyselnej histórie mesta. V minulosti mesto realizovalo s podporou MAS Malohontu podobné múzeum v provizórnom priestore v priemyselnom parku s exponátmi M. Pliešovského, odkiaľ sa však muselo vystahovať, pretože priestory sme prenajali na rozšírenie priestorov firmy Versaco. V múzeu o pár mesiacov dostanete všetky informácie o histórii priemyslu, od prvých železiarní Rimamuránsko-šalgotariánskej spoločnosti, cez chemickú továreň Dr. Blasberga až po históriu slávnych Slovenských lúčobných závodov i dnešnú výrobu v priemyselnom parku. Nájdete tu veľa predmetov, ktoré sa v našich fabrikách vyrábali. Budete prekvapení, čo všetko putovalo z Hnúšte do sveta. Aj keď práce popri iných zabrali takmer rok, bude to priestor hodný prezentovania našej hrdej minulosti.

PhDr. Roman Lebeda, primátor mesta

Rekonštrukcia Petrivaldského vily pokračuje

Mestu Hnúšťa sa podarilo úspešne zrealizovať jednu z dôležitých etáp obnovy svojej kultúrnej pamiatky Petrivaldského vily. Ide o obnovu časti strechy, na spolufinancovanie ktorej mesto získalo prostriedky z dotácie z Ministerstva kultúry SR. Projekt „Obnova kultúrnej pamiatky – Petrivaldského vily“ zameraný na obnovu strechy bol na základe zmluvy č.: MK-2375/2021-423 realizovaný s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky vo výške 10 000,- €. Vzhľadom na to, že ide o kultúrnu pamiatku, bolo dôležité rešpektovať všetky zachované historické prvky pôvodného objektu v súlade so stanoviskom Krajského pamiatkového úradu. Cieľom projektu bola investícia do obnovy a skvalitnenia turistiky a historicky významného objektu v našom meste. Projekt podporený v rámci Programu 1 Obnovme si svoj dom, podprogram 1.1 Obnova kultúrnych pamiatok financovaného Ministerstvom kultúry Slovenskej republiky je jednou z etáp komplexnej rekonštrukcie spomínanej pa-

miatky. Pamiatka bude v budúcnosti slúžiť ako múzeum dejateľov regiónu. Návštevníci sa tak budú môcť oboznámiť so životom a prínosom Jána Francisci Rimavského, Mateja Hrebendu, Ivana Krasku či Juraja Palkoviča. Petrivaldská vila by bola aj jednou zo zastávok plánovanej literárnej trasy Gemera a východiskovým bodom plánovaného Náučného chodníka mestom Hnúšťa, ktorý spojí významné historické a zaujímavé miesta mesta.

Realizované s finančnou podporou Ministerstva kultúry SR

Ďalšie státisíce eur prichádzajú do Hnúšte z úspešných grantov

Mesto Hnúšťa sa v závere roka 2021 dozvedelo niekoľko dobrých správ. Do Hnúšte prichádza vďaka kvalitnej práci zamestnancov Mestského úradu v týchto dňoch takmer pol milióna eur na rôzne rozvojové projekty vďaka úspešnej príprave projektových zámerov. Primátor mesta poďakoval za výborne odvedenú prácu prednostke úradu Ing. Olge Maciakovej, vedúcim príslušných oddelení Ing. Michaela Hroncovej a Ing. Michalovi Vaculovi a ich kolegom.

Za 80 000,- € kompletne opravíme zatekajúcu strechu ZŠ Klokočova

Základná škola na ul. Klokočovej je najnovšou školskou budovou v meste, napriek tomu sa jej ploché strechy ocitli v havarijnom stave. Od nástupu nového primátora mesto každý rok vyčleňuje 20-30 tisíc eur na postupné opravy tejto strechy. V súčasnosti sa mestu podarilo získať veľký balík financií v objeme 80 000 eur, za ktoré v tomto roku definitívne vyriešime zdedený problém a zamestnanci i deti ZŠ Klokočova budú mať kompletne opravené všetky časti striech rozsiahleho komplexu budov.

163 200,- € sme získali na opatrovateľskú službu

Projekt „Podpora opatrovateľskej služby v meste Hnúšťa II“ bol úspešný. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR podporilo žiadosť mesta Hnúšťa o nenávratný finančný príspevok v plnej požadovanej sume mestom, a to vo výške 163 200,-€. Vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje môže mesto ľahšie a efektívnejšie poskytovať sociálnu službu svojim občanom odkázaným na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II. podľa zákona o sociálnych službách a zároveň osobám odkázaným na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o

svoju domácnosť a základných sociálnych aktivitách v súlade so zákonom. Od decembra 2021 do konca novembra 2023 môže mesto Hnúšťa pokračovať v poskytovaní opatrovateľskej služby a plynulo nadviazať na predchádzajúci projekt OPS, a tak uľahčiť život občanom, ktorí pre svoj nepriaznivý zdravotný stav potrebujú riešiť sociálnu situáciu, a ktorí to najviac potrebujú. Cieľom projektu je zabezpečiť dostupnosť domácej opatrovateľskej služby za účelom predchádzania umiestňovania klientov do pobytových zariadení za účelom zlepšenia kvality života občanov odkázaných na pomoc inej osoby. Zároveň sa zachovávajú pracovné miesta v meste.

150 000,-€ na vlastné zhodnocovanie bioodpadu

V záujme mesta čo najviac navýšiť separáciu biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu (BRKO) a zároveň znížiť množstvo odpadu uskladneného na skládku, mesto postupne realizuje svoj dlhodobý zámer predchádzania vzniku BRKO a jeho zhodnocovania. Účelom úspešného projektu bolo prostredníctvom zakúpenia techniky na drvenie a fermentáciu biologicky rozložiteľného odpadu zabezpečiť predchádzanie jeho vzniku, ako jeho sa-

motné zhodnocovanie. Zo získaných financií mesto zakúpilo nevyhnutnú techniku - drvič drevnej hmoty a kuchynského odpadu (na fotke vľavo) a fermentor /hygienizačný kontajner (na fotke vpravo). Vzniknutý kompost bude slúžiť občanom mesta i pri úprave zelených okrasných plôch verejnej zelene. Na kúpu tejto techniky získalo mesto Hnúšťa financie formou dotácie z Environmentálneho fondu vo výške 150 000,- €.

44 000,- € na Banské múzeum a 29 600,- € na nové detské ihrisko

Mesto Hnúšťa bolo v závere roka úspešné aj s ďalšími projektmi – v spolupráci s o.z. Horná Rimava sme získali financie na rekonštrukciu budovy budúceho banského múzea pri závode Genes na Mútniku (viac na strane 8).

Úspešne sa nám podarilo získať financie i vďaka projektu na vybudovanie inkluzívneho detského ihriska vo výške 29 600,- €. Nové detské prvky by mali pribudnúť v Máriássyach záhrade ešte v tomto roku.

Úspešný projekt získal 44 000,- € na vytvorenie Banského múzea

Náš projekt skončil medzi 33 úspešnými projektmi spomedzi 539 podaných žiadostí. V spolupráci s o.z. Horná Rimava a spol. GE.NE.S a.s. rýchlo smerujeme k cieľu – vytvoreniu jednému z najzaujímavejších produktov cestovného ruchu v okrese. Okrem zaujímavého múzea budete môcť nahliadnuť niekoľko stoviek metrov aj do tajomného banského podzemia. Vzhľadom na to, že samospráva mesta nebola oprávneným žiadateľom tohto grantu, spojili sme sily s občianskym združením Horná Rimava. To na konci roka uspelo s projektom a získalo 44 114,60 €, ktoré bude združenie a mesto spolufinancovať vo výške 10%. Za tieto peniaze dôjde ku kompletnej rekonštrukcii budovy vo vlastníctve mesta Hnúšťa a jej zariadeniu na banské múzeum. Budova sa nachádza vedľa banského areálu spoločnosti GE.NE.S, s ktorou spolupracujeme na rozšírení aktivít múzea o vonkajšiu i hlbinnú expozíciu. Ďakujem kolegyni poslankyni a predsedníčke o.z. Horná Rimava Marianne Balaškovej, ktorej v tejto bani fáral starý otec, a preto je to pre ňu o to významnejšia aktivita. Rovnako kolegyni Ing. Hroncovej za cenné rady pri projekte, kolegovi Paťovi Beňušovi a kolegom poslancom mesta za podporu zámeru odkúpiť bu-

dovu, bez ktorej by tento projekt nemohol vzniknúť a to i napriek tomu, že najprv niektorí tento projekt podporiť nechceli. Tu je ďalší dôkaz, že veci, ktoré poslancom predkladám majú význam, čoho výsledkom je aj to, že tento projekt bol úspešný aj na Ministerstve investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR a získal jednu z najvyšších dotácií. Vďaka tomu zhodnotíme majetok mesta o naozaj veľkú sumu z grantu a rovnako konečne budeme mať krásne priestory pre prezentáciu banskej histórie nášho regiónu. Tu je ďalší dôkaz, že financie z ministerstiev sa dajú získať tvrdou prácou i čestným spôsobom a bez straníckeho trička. Otvorenie nového múzea predpokladáme už v závere leta 2022, dovtedy počas rekonštrukcie pozastavíme vstupy do podzemia a rozbehneme ich znovu o niekoľko mesiacov spolu s prehliadkami nového múzea. Okrem bežných zaujímavostí nebude chýbať ani hľadanie vlastného "mačacieho" zlata na pamiatku, ryžovanie ozajstného zlata či dokonca tam možno bude i zlatá komnata ako atrakcia pre deti. Hnúšťa má vzácnu banícku históriu, na ktorú sa takmer zabudlo. Teraz to napravíme.

PhDr. Roman Lebeda, primátor mesta

Vďaka podpore úspešnému projektu pribudlo v knižnici 169 kníh

Vďaka projektu "Police plné nových príbehov", ktorý v roku 2021 z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia, sme mohli zakúpiť do našej knižnice 169 nových knižničných jednotiek za 1 778,-€. Dotáciu z FPU vo výške 1 600,-€ navýšilo naše spolufinancovanie o sumu 178,-€. Zámerom projektu bolo doplniť knižničný fond o hodnotné dokumenty slovenských a svetových autorov s prihliadnutím na záujmy a potreby čitateľov, používateľov knižnično-informačných služieb a návštevníkov knižnice, ako i zviditeľniť knižnicu ako modernú fungujúcu inštitúciu s verejno-prospešnými službami. Poz-

dvihnúť význam knižnice, zvýšiť jej prestíž, poukázať na jej prospešnosť a získať podporu verejnosti, čo sa nám aj darí. Hlavným cieľom projektu bolo a je poskytnúť čitateľom všetkých vekových kategórií knižné novinky z oblasti ich záujmu k uspokojeniu ich kultúrnych, vzdelávacích, informačných a rehabilitačných potrieb, a tým prispieť k naplneniu základných funkcií, ktoré Knižnica prof. Štefana Pasiara plní ako mestská verejná knižnica. Z celkového počtu 169 nových kníh sme doplnili knižničný fond nasledovne:

Beletria pre dospelých – 120 kníh
Beletria pre deti a mládež – 27 kníh
Náučná literatúra – 9 kníh
Detská náučná literatúra – 13 kníh

Fond nakúpených kníh tak obohatil našu knižnicu o rôzne tematické žánre. Každý čitateľ si tu nájde niečo pre seba. Všetky knižničné jednotky nadobudnuté akvizíciou sú dostupné všetkým používateľom knižnice. Každá kniha zakúpená s podporou Fondu na podporu umenia je označená pečiatkou s viditeľným logom FPU. Ďakujeme. Do čítania, priatelia.

Knižnica prof. Štefana Pasiara

Participatívny rozpočet: V Hačave - Skálí si obnovili staré lavičky

(a čo ste o Skálí určite nevedeli)

Aktívni občania za peniaze mesta s príspevím vlastnej práce opravili 6 lavičiek vo svojej mestskej časti. A stálo ich to len 100 €! A vedeli ste, že hokejistov Hačavy - Skália vyradil v slovenskom pohári až Slovan Bratislava?

Rozhodol som sa spojiť peknú občiansku aktivitu trošku s históriou, aby ste sa dozvedeli nielen o nových lavičkách, ale aj o úžasnej histórii nášho mesta. Hačava - Skálie je časťou mesta Hnúšťa od roku 1971. 6 kusov starých polámaných lavičiek opravili na maličkú Hačavu - Skálie tak, že im môžu závidieť aj v krajských mestách. Do roboty sa dali Ivan Krankuš, Dušan a Marcel Markovci a Ľudovít Krankuš, za 100,- €, ktoré dostali od mesta Hnúšťa, nakúpili materiál a opravili všetky lavičky v okolí

troch bytoviek. Oceňujem nielen občiansku aktivitu, ale aj skutočnosť, že pre mestskú časť Hačava a Skálie je len jeden balík financií, ale aktivisti z hornej Hačavy (p. Giertlová) a Skália (p. Krankuš) sa dokázali dohodnúť, podeliť a podali projekt spoločne.

Zaujímavosti z histórie Hačavy – Skália

Hačava – Skálie vzniklo ako malá osada na konci 19. storočia vďaka objaveniu magnezitu v roku 1871. Prvý pokusný výpal slovenského magnezitu sa uskutočnil v roku 1891 v železiarňach v Diósgyőri a bol úspešný, preto tu začala firma MIAG z Budapešti stavať na tú dobu supermodernú továreň. V roku 1909 tu dokonca postavili prvú rotačnú pec na pálenie magnezitu na celom svete. Magnezitu spotrebovala toľko, že ho od roku 1903 dovážali aj 6,4 kilometra dlhou lanovkou cez kopec z ložísk v okolí Rovného. Postavila ju dánska firma Smith. Spolu s výstavbou továrne bola vystavaná i táto pôvodne robot-

nická kolónia (dnešná Hačava - Skálie), v ktorej sa nachádzajú tri trojpodlažné bytovky a niekoľko domčekov. Spolu tu v súčasnosti žije 178 občanov. Magnezitka mala v minulosti aj výrazne negatívny dopad na životné prostredie v okolí, drobné prachové častice pri absencii moderných filtrov pokrývali okolie a dlhé roky tu príroda vyzerala ako mesačná krajina. Z environmentálneho hľadiska je okolitá krajina nenávratne znehodnotená imisiami z tohto závodu.. S nástupom modernejších technológií sa príroda roky zviecha a už aj magnezitové nánosy postupne zarastajú. V 60-tych rokoch v Skálí mali aj hokejové ihrisko a hráči Hačavy boli priekopníkmi hokeja v okrese. V roku 1953 sa dorastenci TJ Baník Hačava v slovenskom hokejovom pohári prebojovali až do semifinále, kde podľahli až hokejistom Slovana Bratislava nabitého neskoršími československými reprezentantmi. Ak vás o tejto histórii zaujíma viac, nájdete ich napríklad na Náučnom chodníku Cesty Márie Széchy (na tabuli č. 1) nad Polomom. V roku 2022 osadíme na Skálie aj informačnú tabuľu, ktorá opíše všetky historické súvislosti jeho vzniku.

A život v Skálí dnes?

Na rozdiel od iných malých mestských častí, kde už obchody zanikli, tu miestna obyvateľka, pani Anna Krankušová, prevádzkuje niekoľko hodín denne aj obchodík, kde si môžu občania kúpiť potraviny i čerstvý chlieb, čo oceňujú určite hlavne seniori, keď nemusia cestovať do 4 km vzdialenej Hnúšte. Pani Anka bola mestom Hnúšťa ocenená v minulosti aj za starostlivosť o opustené a týrané zvieratá, ktorú vykonáva dodnes a spolupracuje aj s našim útlkom. Jej sestra Dadka tu má malú prevádzku, kde pečie koláčiky. Naozaj milé, že táto mestská časť takto prežíva i napriek tomu, že už neslúži pôvodnému fabrickému účelu. Ja osobne Skálie vnímam ako jednu z mála lokalít, kde sa podarilo udržať susedskú spoluprácu a spolupatričnosť občanov. So Skálím ma spája množstvo pekných spomienok z mladosti, vo fabrike som dokonca aj brigádoval priamo pod starou rotačnou pecou. Aj preto im veľmi držím palce, aby si zachovali komunitu a susedskú spoluprácu.

PhDr. Roman Lebeda, primátor mesta

2% z daní môžete venovať aj útulku Hnúšťanske labky

48 opustených psíkov našlo nový domov v priebehu 6 mesiacov, odkedy funguje útulok Hnúšťanske labky. Väčšina psíkov sa k nám dostala z Hnúšte, nasleduje Klenovec, Tisovec a Rimavská Sobota. Útulok spravuje občianske združenie Hnúšťanske labky, ktoré svoju prevádzku hradí z vlastných zdrojov a darov (či už vo forme materiálnej, alebo finančnej). Aj magický príbeh psíka Rastyho je dôvod, prečo pomáhať. Niektoré psy do útulku prídu a rýchlo odídu, ani si k nim nestihneme vybudovať bližší vzťah. Ale niektoré píšú zaujímavé príbehy. Takým príbehom je i príbeh psa Rastyho. Majiteľka 12-ročného Rastyho, staršia pani z okresu Poltár, ochorela. Rakovina, čakali ju ťažké operácie. Preto nás oslovila, či by sme psíka nevzali do útulku. Bol to veľký labrador a my sme mali plnú kapacitu, preto sme najprv odmietli. Nečakane sa však adoptoval iný veľký pes, a tak sa nám miesto uvoľnilo. Rastyho sme prijali a jeho pani o niekoľko dní umrela. „*Tento pes u nás v útulku už dožije, takého starého psa si nikto nevezme,*“ - mysleli sme si. Osud to však chcel inak. Jedného dňa nám napísala pani Adamovská z Čiech. Videla našu stránku, že máme pekné psíky, a že by mala záujem adoptovať si Rastyho. „*A nechceli by ste nejakého mladého psíka? Rasty je milý, ale má už 12 rokov, prídu choroby, drahí veterinári, starosti,*“ navrhli sme jej. „*Viete čo, ja ho chcem práve preto, že je starý. Mladým psíkom ľahšie nájdete rodiny, ja si vezmem tohto, ktorého by už nikto nechcel...*“ Ostali sme v nemom úžase nad tým, ako pani Dana zmýšľala. Vie, že so starým psíkom bude čoskoro veľa starostí, na-

priek tomu si vybrala práve jeho. Papiere na prevoz sme vybavili rýchlo, pani zaplatila náklady na prepravu psa až do českých Pardubíc. Keď sa naši dobrovoľníci vrátili, priniesli ešte plný kufor krmiva a sponzorský dar pre útulok. Neuveriteľné. Veríme, že to pani Dane (na fotografií s Rastym pri zoznamovaní) za jej dobrotu život vráti len tým najlepším, čo človeku môžeme priať. Rasty má v Pardubiciach veľkú záhradu, dve psie kamarátky a spáva vo vyhrievanej kuchynke na prizemí na starom gauči. To by sa nám ani nesnívalo, že bude mať v živote ešte toľko šťastia. Ako keby ho jeho prvá majiteľka strážila tam zhora... Veru, aj takéto príbehy píše nový útulok v Hnúšti, ktorý sa teší veľkej podpore Hnúšťanov. Vďaka krmivu, ktoré nám kupujete v Tesco a chovateľských potrebách p. Matiašovej v Dome služieb, má útulok neustále dostatok krmiva a môže prijímať psíky až do naplnenia svojej kapacity. Financie využívame na úhradu veterinárnych úkonov, čipovanie, vakcinácie, odčervenie, kastrácie, liečenie psíkov a ak niečo ostane, pomaly chceme rozšíriť kapacitu. V roku 2021 nežiadal a nedostal útulok od mesta Hnúšťa žiadnu podporu, pretože všetko potrebné pokryla podpora občanov. Na rok 2022 žiadame od mesta sumu 2 800,-€ na celoročné fungovanie, rozšírenie kapacity a veterinárne úkony pre našich psíkov. Samozrejme, to je len približne štvrtina rozpočtu, ktorý na celý rok budeme potrebovať. Pomôcť nám môžete i vy, príspevkom 2% zo svojich daní. Za každým zachráneným psíkom je totiž nielen príbeh, ale aj množstvo ľudí, bez ktorých podpory by zrejme na ulici dlho neprežil.

PODPORTE HNÚŠŤANSKÉ LABKY

Občianske združenie Hnúšťanske labky je v tomto roku zaregistrovaným žiadateľom 2% z daní. Tlačivo si môžete vyzdvihnúť priamo v útulku, alebo stačí do daňového priznania uviesť názov a IČO organizácie: **Hnúšťanske labky, Klokočova 739, 981 01 Hnúšťa, IČO: 52349896**

ĎAKUJEME! R. Lebeda, J. Kišová, M. Kekeňáková, V. Bubelíniová a ďalší dobrovoľníci z útulku

Šťastné labky odchádzajú do nových domovov

Aj vy môžete venčiť psíky z útulku

Prínos súvislej praxe v odbore sociálno-výchovný pracovník

Naši študenti v odbore sociálno-výchovný pracovník mali možnosť v priebehu 2 týždňov nadobudnúť praktické zručnosti a skúsenosti na súvislej odbornej praxi, kde pracovali s deťmi a mládežou v rôznych školských a sociálnych zariadeniach. Realizovali samostatné aktivity (komunitné centrá, centrum pre deti a rodiny) alebo pomáhali ako asistenti učiteľa priamo vo výchovno-vzdelávacom procese (materské školy, základné školy, špeciálne základné školy). Nič nevystihuje prínos súvislej praxe lepšie ako nasledujúce citácie, ktoré patria našim študentom: Ivonn: „Nemyslela som si, že práca s deťmi je tak náročná.“ Alenka: „Prax mi dala veľa skúseností hlavne do života a spoznala som úžasný kolektív.“ Oli: „Pochopila som viac deti so sociálne slabších rodín.“ Dominik: „Viem si predstaviť pracovať ako vychovávateľ v školskom klube.“ Vladka: „Získala som nových známych a dostala som pracovnú ponuku.“ Bibi: „Je náročné komunikovať s 15-ročnými.“ Anička: „Naučila som sa trpezlivosti.“ Dada: „Naučila som sa ako správne pripraviť harmonogram a program pre deti.“ Betka: „Pracovala som v príjemnej atmosfére.“ Betka: „Zistila som, akú bohatú fantáziu majú deti v škole a čo všetko dokážu vy-

myslieť.“ Gabika: „Najkrajšie je, keď dostanete od detí najlepšie hodnotenie, prejavia spokojnosť a záujem opäť sa stretnúť.“ Ivka: „Zistila som, že práca s malými deťmi ma vnútorne obohacuje.“ Ľubka: „Naučila som sa vnímať deti s rôznym postihnutím, ale zároveň mi dodávali veľa energie a lásky.“ Mirka: „Ešte som nemala možnosť pracovať s dieťaťom s podozrením na autizmus.“ Juditka: „Prestala som porovnávať deti a brať ich také, aké sú.“ Lucia: „Bol to zážitok pracovať ako asistentka učiteľa.“ Prax nám dopadla na výbornú a verím, že si naši študenti odniesli veľa odborných skúseností. Ďakujeme všetkým zariadeniam, ktoré dali príležitosť našim študentom vyskúšať si, ako to naozaj funguje v praxi.

Mgr. Janette Ferancová, učiteľka odborných predmetov

FOTO: J.F.

Zvyky a tradície v MŠ Klokočova

FOTO: archív MŠ Klokočova

V našich triedach MŠ sme si s detičkami pripomenuli a priblížili tradičné ľudové zvyky - páračky a priadky, ktoré prebiehali počas celej zimy až do vyprázdnenia zásob a končili na fašiangy. Dozvedeli sme sa, že kedysi v do-

mácnosti nebolo elektriny a napriek tomu žili ľudia akosi družnejšie vo svojich radoostiach i starostiach. Počas páračiek a priadok sa rozprávali hrôzostrašné príbehy, povesti, klebety a hlavne spievali piesne. A veru aj u nás sovičky, včielky i motýliky spievali, tancovali, hrali sa rôzne pohybové hry. Bolo že to radosti a veselosti za doprovodu krásnych ľudových piesní. Vyskúšali sme aj páranie peria, lúskanie kukurice. Naše panie kuchárky pre nás pripravili ochutnávku - kukurice s makom a cukrom. Aj takýmto spôsobom sme si pripomenuli slovenské zvyky a tradície a vnímali sme atmosféru ľudových zvykov prostredníctvom krásnych aktivít.

kolektív MŠ Klokočova

Čo sme stihli a čo náš ešte čaká ...

Napriek náročnému obdobiu spojenému s pandemiou aktívne pracujeme, realizujeme aktivity, ktoré sme si naplánovali. Jednou z nich bol aj Európsky deň jazykov. Londýnske oko, Tower bridge, Socha slobody, Opera v Sydney a mnoho iného si žiaci druhého stupňa mohli detailne pozrieť, virtuálne navštíviť a dozvedieť sa o nich všeličo zaujímavé. Žiaci našej jazykovej triedy rozdelení do troch skupín: Londýn, Sydney, New York im predstavili tieto metropoly, ich typické črty, druhy dopravy, typické jedlá, školský systém a mnoho iného. Výkladom v anglickom jazyku navodili atmosféru danej krajiny, ktorú umocnili prezentáciami a videom. Dostali tak príležitosť posilniť komunikačné zručnosti, tímovú prácu, ale aj vy-

stupovanie na verejnosti. V tomto školskom roku mali žiaci tejto triedy raz do týždňa pracovať s lektorkou Michelle Van Wyk a lektorom Connorom Schonta. Pre zhoršenie pandemickej situácie nebolo možné tieto hodiny zrealizovať. Veríme však, že v druhom polroku bude situácia priaznivejšia a zahraniční lektori sa stanú súčasťou vyučovania anglického jazyka vo 8.C triede. V tomto polroku žiakov ešte čakajú rôzne zaujímavé exkurzie a aktivity, ale aj príprava na záverečné výstupy, ktoré budú prezentované pred členmi školskej komisie, ktorá môže sledovať úroveň, pokroky a komunikačné zručnosti v našej jazykovej triede.

kolektív ZŠ J.F.R.

Červené stužky

Naša škola sa zapojila do 15. ročníka kampane Červené stužky. Cieľom aktivít bolo informovať žiakov a hlavne zamyslieť sa nad problematikou HIV/AIDS, ako aj nad problematikou vírusov ako takých, pretože naďalej bojujeme s pandemiou COVID 19. S našimi žiakmi sme sa zapojili do výtvarnej súťaže na tému: "Logo pre červené

stužky" a práce odoslali do súťaže. Ďalšou aktivitou bola tvorba a nosenie červených stužiek. Vyvrcholenie kampane bolo 1.12.2021 kedy si pripomínáme Svetový deň boja proti AIDS a práve v tento deň vyrobené stužky krášliť odevy žiakov a zamestnancov školy.

Mgr. S. Štefániková, ŠZŠ Hnúšťa

Hovorme o jedle

Cieľom projektu bolo podporovať spoluprácu a aktívnu účasť školy pri vzdelávaní detí a mládeže o potravinách a dobrých stravovacích návykoch ako súčasť zdravého životného štýlu. V rámci každého dňa v týždni „Hovorme o jedle“ boli vyhlásené denné témy so zameraním na potraviny a výživu. Úlohou žiakov a učiteľov bolo vymyslieť a zrealizovať rôzne aktivity v rámci školy k stanoveným denným témam. Následne z uskutočnených aktivít k vybranej dennej téme sme pripravili súťažný príspevok. Naším žiakom a učiteľom sa podarilo v tomto projekte získať ZLATÝ DIPLOM za aktívnu účasť v IX. ročníku súťaže. Tešíme sa z tohto úspechu! Nás dopredu posúvajú a inšpirujú aj maličkosti!

kolektív ZŠ Klokočova

FOTO: archív ZŠ Klokočova

Klub „Ekoslniečko“ - príroda je našou prioritou

Klub "Ekoslniečko" pracuje na našej škole už dlhý čas a vždy sa zameriava na životné prostredie a prírodu v našom okolí. Reagujeme na výzvy a projekty, ktoré nás oslovia a skrásia okolie školy alebo pomôžu edukačne zvýrazniť potrebu životného prostredia pre náš život. Reagovali sme na environmentálnu výzvu „Stromu života“ a vypracovali projekt "Na krídlach k oblakom", ktorý bol podporený sumou 200,-€. Prvá časť projektu bola edukačná, zameraná na včely a ich význam pre život na našej planéte. Druhá praktická časť zahŕňala výsadbu medonosných rastlín. 4.11. 2021 náš klub „Ekoslniečko“ a VI.C navštívili odborníci na včely z Liešnice „Včelí kRaj“. Prezentovali nám život, vývoj, rozmnožovanie, vytváranie medu a medových produktov. Na konci si žiaci z plástov vytvorili medové sviečky. Po zakúpení medonosných rastlín nám starší spolužiaci pomohli vysadiť kríky, levandule, budleje ...v okolí školy. Tieto rastliny sú dôležité pre včely a donášku medu, a preto sme aj touto činnosťou chceli pomôcť včielkam. Členovia klubu sa budú musieť aj naďalej starať o tieto rastliny, aby nevyschli a neuhynuli. Na konci kalendárneho roka sme boli milo prekvapení. "Strom života" sa ozýval veľmi

často a členovia klubu boli obdarovaní malými vianočnými darčekom v podobe obrázkov s rastlinami, stopami, lišajníkmi.. Neskôr sme získali pre našu veveričku, ktorá sa pohybuje v okolí školy, búdku a krmidlo. Vtáčiky neobišli naprázdno a tiež dostali krmítko. Aj týmto spôsobom chceme pomôcť malým živočíchom prežiť tuhé mrazy a našich žiakov viesť k prírode, empatii a vzťahu k zvieratám. Je dôležité, aby sme viedli mladú generáciu k hodnotám, ktoré sú potrebné pre náš život, zdravie naše, ale aj našej planéty.

Mgr. S. Brndiarová, ZŠ J.F.R

FOTO: 2x archív ZŠ J.F.R.

DEŇ OTVORENÝCH DVERÍ

3-ročné učebné odbory:

- mechanik opravár - stroje a zariadenia
- stolár
- tesár
- krajčír-dámske odevy

4-ročný študijný odbor:

- sociálno-výchovný pracovník

STREDNÁ ODBORNÁ ŠKOLA

Hlavná 425, Hnúšťa 981 II

8.2.2022, 10.2.2022

a 16.2.2022

od 14:00 do 16:30 hod.

Tešíme sa na vás!

Milí rodičia, občania, priatelia Materskej školy Nábřežie Rimavy Hnúšťa!

Naša Materská škola Nábřežie Rimavy sa zapojila do Tesco projektu „Vy rozhodujete, my pomáhame.“ S radosťou Vám oznamujeme, že Náš projekt bol v programe Tesco „Vy rozhodujete, my pomáhame“ zaradený hodnotiacou komisiou medzi 3 najlepšie v regióne!

Postúpili sme do druhého kola, v ktorom budú rozhodovať zákazníci, preto Vás chceme poprosiť o pomoc a podporu. Ako? Je to celkom jednoduché.

Hlasovanie prebieha od 17.1.2022 do 13.2.2022. Každý zákazník, ktorý do 13. februára 2022 nakúpi v Tesco, dostane po zaplatení jeden hlasovací žetón, ktorý vhodí do hlasovacieho boxu A, B, alebo C projektu.

Náš projekt sa volá **Bezpečná cyklotrasa**. Projekty s najväčším počtom hlasov od zákazníkov získajú v jednotlivých regiónoch podporu vo výške 1 300,-€ na realizáciu aktivít počas mesiacov marec/august 2022.

O výsledku hlasovania Vás budeme informovať v druhej polovici februára 2022. Ďakujeme Vám za Vašu podporu. Vaše deti a kolektív MŠ Nábřežie Rimavy, Hnúšťa.

Projekt Modernejšia škola

Projekt Modernejšia škola vyhlásilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a vychádzal zo zámeru obnoviť interiéry škôl, aby boli pre žiakov atraktívnejším a motivujúcejším prostredím na výučbu aj voľnočasové aktivity. Naša škola nemohla nezareagovať na túto výzvu a vypracovali sme plán s úpravami priestorov školy v hodnote 27 000,- €. O pridelenie dotácie sa celkovo uchádzalo 1800 škôl a naša škola sa stala jednou zo 144 škôl, ktorých projekt sa ministerstvo rozhodlo podporiť. Z finančných prostriedkov projektu sme zmodernizovali jazykovú učebňu a vytvorili sme tri relaxačné zóny v spoločných priestoroch školy. V budove prvého stupňa je oddychová zóna situovaná na poschodí a je vytvorená z farebných sedacích vakov, moderného interaktívneho koberca a hracích prvkov. Na stenách je veľká mapa sveta so zvieratkami, abeceda a násobilka. Na druhom stupni sa nachádzajú dve relaxa-

né zóny. V bloku A sa nachádzajú sedacie vaky, stolný futbal a na stenách sú nalepené svetové pamiatky a smerové tabule. V oddychovej zóne bloku B sú relaxačné segmenty, stolný hokej a na stenách sú nalepené pozdravy v rôznych jazykoch, Eiffelova veža i mapa sveta. Zóny slúžia na aktívne trávenie času cez prestávky i počas popoludňajších aktivít, tiež v školskom klube detí. kolektív ZŠ J.F.R.

FOTO: archív ZŠ J.F.R.

Fašiangy

Podľa prameňa z obdobia Veľkej Moravy sa u nás v deviatom storočí používal termín mjasopust, ktorý sa v Čechách zachoval ako masopust. Na Slovensku ho v stredoveku vystriedal názov nemeckého pôvodu fašiangy. Časové ohraničenie bolo určené štyridsaťdňovým pôstom. Ľudia sa usilovali čo najlepšie využiť dni predchádzajúce dlhotrvajúcemu prísnnemu pôstu, ktorý trval až do Veľkého piatku. V závere fašiangov bolo dovolené

takmer všetko. Ľudia sa chovali bezstarostne, uvoľnene. Pre väčšinu ľudí takéto vybočenie z každodenného stereotypu znamená duševnú relaxáciu, a teda má výraznú psychohygienickú funkciu. Tento moment vysvetľuje narastajúcu obľubu fašiangových masiek v modernej spoločnosti. Ak máte aj vy chuť odviazať sa, môžete sa pridať do nášho fašiangového sprievodu v maskách dňa 1.marca 2022, ktorý pôjde mestom spreď Domu kultúry.

Skutočná rarita v našom meste

V Hnúšti žije manželský pár, ktorý v minulom roku oslávil 65.výročie svojej svadby. Manželstvo je už po toľkých rokoch údajne pevné ako kameň, preto sa tejto svadbe hovorí kamenná svadba. Hoci detstvo a mladosť týchto partnerov neboli jednoduché a na sobášii boli len s dvomi svedkami, prežili krásny a spokojný život plný veselých zážitkov z výletov a dobrodružstiev. Dodnes je ich najväčším darom úsmev, láska k prírode a nádherný pocit, že majú dobré deti a jeden druhého. My im srdečne gra-

tulujeme a prajeme veľa ďalších spoločných rokov prežitých v zdraví a láske. Blíži sa sviatok všetkých zamilovaných a tak vám, milí čitatelia, prajeme vzťah vybrúsený do dokonalosti ako diamant, pevný ako kameň či vzácny ako platina. Každopádne si ho chráňte, pretože váš vzťah bude presne taký, ako sa oň budete starať. **Pozývame vás osláviť sviatok všetkých zamilovaných na Námestie Janka Francisciho v Hnúšti dňa 14.2.2022 o 17:00 hod.**

Zemné a výkopové práce

Noel Vološčuk

- terénne úpravy pozemkov a ich zrovnávanie
- búracie práce
- kopanie ciest a základov
- odstraňovanie koreňov stromov
- čistenie potokov a priekop
- výkopy inžinierskych sietí
- výkopy žump, jazierok a iné

mobil: 0948 211 601 nonstop
e-mail: noelvoloscuk@gmail.com

Pár čísel z roku 2021

Počet obyvateľov k 1.1.2021 - 6 791 (3 302 mužov a 3 489 žien).
Počet obyvateľov k 31.12.2021 - 6 742 (3 278 mužov a 3 464 žien).
Počet obyvateľov v miestnej časti Hačava k 31.12.2021 - 315.
Počet obyvateľov v miestnej časti Brádno k 31.12.2021 - 25.
Počet obyvateľov v miestnej časti Polom k 31.12.2021 - 28.
Počet obyvateľov v miestnej časti Likier k 31.12.2021 - 1250.
Počet obyvateľov nad 90 rokov k 31.12.2021 - 14.
Počet obyvateľov nad 80 rokov k 31.12.2021 - 164.
Najstarší obyvateľ z Hnúšte k 31.12.2021 - narodený 15.3.1922.

POĎAKOVANIE

Ďakujeme všetkým príbuzným a známym, ktorí sa prišli rozlúčiť na poslednej ceste s mojim manželom, otcom a starým otcom *Jánom Luptákom*, ktorý nás navždy opustil 15.12.2021.

Smútiaca manželka a synovia

V Hnúšti-Maši kedysi stála železolejáreň, neskôr ju nahradila píla

So železiarstvom a neskôr spracovaním dreva je spojená lokalita v Hnúšti-Maši, kde je však v súčasnosti už len vybetónovaná plocha a pár pozostatkov po niekdajších priemyselných budovách. Slávnú históriu tohto miesta pripomína informačná tabuľa, ktorú pri moste v Maši osadlo mesto v rámci projektu participatívneho rozpočtu. História spracovania železa v Maši siaha minimálne do 17. a 18. storočia, keď tu stáli dve slovenské pece, nazývané dúchačky. Súčasťou areálu bol náhon na vodné koleso s kladivom – hámor, a tiež frišovňa, teda vyhňa pre spracovanie finálnych výrobkov. V 18. storočí vznikla prvá skutočná železiareň na území mesta Hnúšťa, prvá písomná zmienka o nej je z roku 1772. Železolejáreň v 19. a 20. storočí pozostávala z celého komplexu budov a na svoju dobu bola skutočne veľkou fabrikou. Vo vrcholnom období v nej pracovalo okolo 300 zamestnancov, vrátane povozníkov a iného obslužného personálu. Pri samotných vysokých peciach robilo okolo 70 ľudí. Továrňu vo svojich hámroch vyrábala súčiastky k strojom, kachle, mreže, rúry, ale i bežné náradie – čakany, motyky, rýle, hrable, vidly lopaty, či chýrne „rimasekery“. Vyznačovali sa vysokou kvalitou a zostávali dlho ostré. Železo sa vo fabrike spracúvalo tavením vo vysokej peci na drevené uhlie, podľa dobových záznamov s týždennou výkonnosťou 120 ton surového železa. Po prevrate a vzniku Československej republiky v roku 1918 v dôsledku hospodárskej krízy, ale aj prispáním vtedajšej štátnej politiky, došlo v Hnúšti a okolí k obmedzeniu a neskôr i k zastaveniu výroby v železolejárni v Maši. Výroba sa tu definitívne ukončila v roku 1923. V rovnakej lokalite v roku 1942 spustili pílu na spracovanie dreva. V časoch socializmu bola začlenená do štátneho podniku Smrečín B. Bystrica. Fungovala aj po Nežnej revolúcii do polovice 90. rokov, keď bola v dôsledku transformačných zmien ekonomiky zrušená. Tento podnik v 70. a 80. rokoch zamestnával okolo 90 ľudí. Okrem samotného spracovania dreva sa v ňom vyrábali rôzne drevené výrobky a najkrajšie dosky sa pripravovali na prevoz do nábytkárskych závodov. V II. polovici 90. rokov prevzala areál v Maši spoločnosť Revi z Nitry, ktorá tu zhruba desaťrošie vyrábala europalety. Vtedy došlo aj k mnohým

prestavbám areálu a pribudli betónové plochy a konštrukcie, ktoré sú dodnes najviditeľnejším pozostatkom niekdajšej prevádzky. Z pôvodného železiarskeho areálu sa do dnešných dní, bohužiaľ, zachovalo len veľmi málo. Z toho, čo zostalo, stojí za pozornosť takzvaná kychta. Miestni tak nazývajú kamennú stenu, na ktorej bola vybudovaná konštrukcia, ktorou do vysokej pece sypali rudu. Stále stojacou pamiatkou sú i dva kamenné mosty, jeden ako prístupový do areálu železiarne a druhý niekoľko sto metrov nižšie. Oproti mostu v Maši sa nachádza historická budova z nepálených tehál s kamennou pivnicou a drevenou verandou, ktorá slúžila na ubytovanie úradníkov závodu. Dnes je z nej súkromný rodinný dom (súčasný vlastník, rodina Šuttová, ho veľmi citlivo a dôkladne zrekonštruovala v pôvodnom historickom duchu). Je najzachovalejšou pamiatkou na slávne časy Maše. Na infotabuli si hnúšťania môžu prečítať aj spomienky bývalých pracovníčiek píly v Maši- p.Dibalovej, p.Kókayovej, p.Trnavskej a p.Brndiarovej. Tabuľu nájdete pri autobusovej zastávke v Maši.

PhDr. Branislav Caban, referent cest. ruchu MsÚ

Zdroje:

- L. Patera – Povrchové mimozávodné dopravné systémy likierskych železiarní a firmy Blasberg v Gemeri (Zborník Gemersko-malohontského múzea v R. Sobote, ročník 13)
- J. Laššák: Mútnik – 150 rokov spracovania magnezitu na Slovensku
- E. Belláková - Architektúra historických železiarní na Slovensku 1815 - 1948
- publikácia Banická a hutnícka minulosť Slovenska na historických fotografiách
- regionálny historik Mgr. M. Pliešovský
- archeológ Gemersko-malohontského múzea A. Botoš
- miestny obyvateľ a vlastník historického domu J. Šutta

Historická budova v Maši, ktorá slúžila na ubytovanie úradníkov závodu. Dnes je z nej rodinný dom

Zamestnanci píly v Maši, ktorá nahradila železolejáreň

Železolejáreň v Hnúšti-Maši

Futbalový klub Iskra Hnúšťa prezimoval na 11. mieste

Piatoligový mančaft odohral v uplynulých mesiacoch 13 zápasov, v ktorých trikrát zvíťazil, štyrikrát remizoval a šesťkrát prehral. V 14-člennej tabuľke sa umiestil na 11. mieste. Hnúšťania dovedna nastrieli 23 gólov a inkasovali 28-krát. Mgr. Marián Petrok nám ako manažér klubu prezradil, že nie je spokojný s umiestnením a ziskom 13 bodov. „Po prvých štyroch kolách sme sa videli možno niekde inde, no konečná realita je úplne iná. Žiaľ, v druhej polovici sezóny sa nám nepodarilo nadviazať na výborné výkony z prípravy a začiatku sezóny. Podľa môjho názoru spôsobila prehry slabšia koncentrácia a samotná príprava, motivácia chlapcov na niektoré zápasy. Nevieime v zápasoch odovzdať zo seba maximum. Musím však podotknúť, že problémy stále riešime aj na brankárskom poste. Igor Katreniak bol počas sezóny niekoľko týždňov v zahraničí a neodchytil veľa zápasov. V bránke sme sa spoliehali na nášho dlhoročného a obetavého brankára D. Kaločaya.“ Podľa Petrokových slov je nedostatkom tímu slabšia koncentrácia hráčov na štandardné situácie, veľa jednoduchých individuálnych chýb, z ktorých padali súperové góly. „Žiaľ, v každom zápase máme úplne hluché momenty, kedy dostávame zbytočné góly. Plusy vidím v stabilnom kádri, dobrom tréningovom procese a zodpovednom prístupe hráčov počas tréningovej činnosti. Tréningový proces je kvalitný, účasť chlapcov

na tréningoch je dobrá, takže už len zodpovedne sa pripravovať a veriť, že výsledky sa dostavia.“ Na otázku, ktorí hráči ho svojím výkonom potešili, odpovedal: „Je ťažké hodnotiť nejakých jednotlivcov v našom kolektíve. Všetci chlapci sa snažia hrať najlepšie ako vedia, no niekedy sa všetko nepodarí ako chceme. Ešte stále máme dosť mladý tím, no spoliehame sa aj na skúsených futbalistov ako napríklad Sudor, Doboš, Šaliga, Kamenský. Z mladých sú to napríklad Nemec, Remeň, Petrok, Lackovič, Šagúl a iní.“ Manažér klubu nám nechcel konkretizovať, ako bude orientovať jarnú prípravu. Povedal však, že chcú hrať aktívny futbal, aby diváci boli s ich výkonom spokojní.

FOTO: M. Petrok

Taekwondo nezaháľalo ani ku koncu roka

V dňoch 18.10 - 16.11.2021 sa konal *Korean Ambassador's Cup Taekwondo World Championship online poomsae*. V silnej medzinárodnej konkurencii sa Timei Morovej a Milanovi Kyseľovi nepodarilo prebojovať do finálových bojov o cenné kovy na medzinárodnej súťaži organizovanej v Kórei. Skvele však reprezentovala naša nasadená juniorská favoritka Ivanka Kyseľová, ktorá vybojovala svojimi zostavami vo svojej kategórii zlato.

Dňa 20.11.2021 Taekwondo klub Hnúšťa reprezentovala na Majstrovstvách Európy v Portugalsku Ivanka Kyseľová. Na premiére európskeho šampionátu ju delilo len jedno miesto k postupu do semifinále, kde sa prebojovalo prvých 11 súťažiacich. Z pohľadu trénera Mgr. Oláha podala nasadená Kyseľová výborný výkon. Aj napriek 2-ročnej pauze spôsobenej pandemickou Covid-19 situáciou sa Ivanka nestratila v silnej konkurencii z 22 súťažiacich. Z ME 2021 v Portugalsku si odnáša cenné skúsenosti, zážitky, emócie a samozrejme motiváciu pre budúce, veríme už prezenčné, súťaže.

4.12.2021 na *Worldwide Online Taekangwon Poomsae Championship 2021* získali naši taekwondisti skvelé umiestnenia, vďaka ktorým sme v hodnotení klubov získali 5x zlato a 3x vynikajúce 1. miesto z počtu 46 zúčastnených klubov. Ako krajina Slovensko sme získali 3. miesto z 36 štátov. Naši súťažiaci obsadili nasledovné umiestnenia: 1. miesto deti - N. A. Kuruová, cadet - Timka Morová, junior DAN - I. Kyseľová, junior farebné

opasky - P. Porubiaková, para poomsae senior do 30 P20 - T. Mravec, 2. miesto získali: žiačka S. Lörinčíková, cadet K3- V. Zbojinská, cadet K2 - Tamarka Morová.

Úspešne sa nám darilo i na súťaži *1st World Wide Sports Online - Poomsae Open 2021*, ktorá sa konala 4.12.2021 v Holandsku. Naši reprezentanti získali: 1. miesto: cadet farebné opasky Tamarka Morová, 2. miesto získali: cadetka farebné opasky Timka Morová, juniorka - P. Porubiaková, senior do 30 r. M. Kyseľ. Bronz získal v para poomsae P20 senior do 30 r. - T. Mravec.

V mene celého TKD klubu Hnúšťa všetkým gratulujeme k vynikajúcej reprezentácii mesta Hnúšte a sme hrdí, že Slovensko vďaka vám ukazuje vo svete svoju maličkosť vašimi veľkými výkonmi!

Mgr. Ivana Kyseľová

FOTO: archív I.K.

ODBERNÉ a OČKOVACIE CENTRUM v Hnúšti - Gemerclinic, n.o. Hnúšťa Nemocnica

ANTIGÉNOVÉ odbery:

Pondelok až piatok od 7:00 - 11:30 hod.

12:00 - 15:30 hod.

sobota: 7:00 - 11:00 hod.

Poplatok za ANTIGÉN je 5€/osoba

PCR odbery:

Pondelok- sobota od 7:00 - 10:45 hod

OČKOVACIE centrum:

každý pondelok a stredu sa očkuje aj bez registrácie v budove polikliniky v Hnúšti na druhom poschodí (oproti zubným ambulanciám).

Očkuje sa vakcínami Moderna a Pfizer.

Pondelok a stredu 8:00 - 12:00 - 12:30 - 16:00

Gemerclinic, n.o. Hnúšťa

Hnúšťanský hlas
kultúrno-spoločenský
mesačník obyvateľov
Hnúšte a okolia

Vydáva Mesto Hnúšťa
Francisciho 74
981 01 Hnúšťa
IČO 00 318 744

Redakcia: MsKS
Rumunskej armády 195
981 01 Hnúšťa

Náklad 2 500 ks
Telefón: 047/542 23 84
msks@hnusta.org
www.mesto.hnusta.sk
facebook:
Mestské kultúrne stredisko
v Hnúšti

Redakčná rada:
Zodpovedný redaktor:
Mgr. Diana Vojenčiková

Technický redaktor:
Mgr. Michaela Siváková

Členovia:
PhDr. Margita Féderová
Ing. Oľga Maciaková
Mgr. Martin Pliešovský

Redakcia si vyhradzuje právo upravovať príspevky.
Názory redakcie sa nemusia zhodovať s názormi autorov zverejnených príspevkov.
Redakcia nezodpovedá za ich obsah.

Informácie bez uvedenia zdroja: MsÚ, MsKS.

Tlač: NIKARA
M. R. Štefánika 25
963 01 Krupina
ISSN 1339-0511
Registračné číslo MK SR:
EV 3819/09
číslo 1 - január 2022

Materské centrum

HOPLALA

Milé mamičky,

nudia už vašich drobcov ich hračky?

Máte chuť podeliť sa o vaše malé radosti
s ostatnými?

Materské centrum v budove Domu kultúry
je tu pre vás!

Info na 0901 706 641